

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Бондаревская средняя общеобразовательная школа»

Рассмотрено Руководитель ШМО _____/Дервягина Т.П./ протокол заседания ШМО от 29.08.2025г. № 1	Согласовано Заместитель директора по УВР _____/Карташова Е.И./ от 29.08.2025 г.	Утверждено Директор МБОУ «Бондаревская СОШ» _____/Кузьмичева Н.А./ Приказ № 165 от 01.09.2025 г Внесены изменения Приказ №251 от 15.12.2025г
--	---	--

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературное чтение на родном (хакасском) языке»

для обучающихся 4 класса

на 2025-2026 учебный год

Бондарево, 2025

Чарыдылылы сөс

«Пос (хакас) тілінең литературнай хығырығ» программазы 4 клазына Федеральнай хазна үгредіг стандарттарына тӱстеніп пазылған. Программаның содержаниезі Бондарев ортымах школаның егредіг планына килістіре тимнелген.

«Пос (хакас) тілінең литературнай хығырығ» предметтің **ортымах пӱгіннеріне** кірчелер:

- текстті истілдіре паза пос алынча хығырып, аның ӱӱн сағызын пӱкӱлее сизінері; посты паалап полары, постың сағызынаң ӱлезері; хығырған текстті, кӱмес алыстырып, чоохтап пілері; хығырған текстті таллап, чайаачы тоғыста посты ӱӱн матырларның орнына турғыс полары;
- хығырчатса, чоохтасчатса, пасчатса, литература пілістерін сизінері; олох туста сіліг, хоос сӱстернең тузаланарға ӱгрері; тиксі сағыс-кӱгісті пайыдып, чоох алғыдары;
- ӱгрерінің кӱннн кӱдіріп, хонх турғысчатхан пӱгіннерні толдырары, сидіктерні тобырарға ӱгрері; ынархас, сын нандырығ, чаксы кирек паза аннаң даа пасха нравственной кӱрмнернең тузаланары; пос чиріне, Ада чир-сууна хынысты тыыдары; аймах-пасха чоннарның культуразын оңарары паза улуғлиры.

Хакас тілінең ӱгрерілеткен литературнай хығырығның **ӱӱн кӱстеглері:**

- хакас культуразына паза хакас тіліне кибірлі ӱгрерінде пос чоонының культуразының аарластығ чардыхтарын ӱнетін чарыдары;
- пос чоонының культуразынаң паза тіл ибіркізінең танызып, пурунғыларның хыйға чакығларына тӱстеніп, амғы тусха килістіре кирері;
- пурунғыдағы паза сағамғы тустағы тархын палғалыстарын чарыдып, ол палғалыстар ӱзілбестеңер чоохтап, нандырығлығ ӱгрерілер поларын сизіндіріп, кӱніктіері;
- хакас тілінең чаксы оңарып, пілдістіг паза ӱткн хығыр-ғаны чаксы хығырығчы полчатханынаң палғалыстығ; ӱгрерілернің литературадаң піліс тузазын тыыдып (функциональная литературная грамотность), пос тілінең аймах-пасха оңдайларнаң тузаланып, чоох алғыдары; табыраххығырығнычаксыландырарғаоңдайпирері; ол оңдайларның пірсі – литературадағы тексттер тузазын (смысл) оңар полары; паза пірсі, – ӱнетін аймах-пасха оңдай-лығ(техника) хығырығнаң тузаланып, текстті ортаоңарып, ӱгрерілернің чайаачы паз ачоох алыс полар пілістерін тилдері; текстті орта оңарарға кибірлі ӱгрері; ӱгрерінің чайаачы хығырыға кӱннн кӱдіері.

Хакас тілінең ӱгрерілеткен литературнай хығырығның ӱӱн кӱстеглеріне чидері пирілген **пӱгіннер** хоостыра пӱгилчелер: – Россия хазна чуртағчызы полчатхан пілінізін, Ада чир-суубысха, чонға паза Россияның тархынына, пос нациязына, родына поғдархасты кибірлі тыыдары; Россиядағы аймах чоннарның ынархастығ поларына кӱніктіері;

- хакас чонның аарлапчатхан тархын паза культура пілізіне кибірлі ӱгрері паза ӱгрерілерні пос чоонының культура паза тіл ибіркізіне орта кирері; пастағлығ школаның ӱгрерілерін хакас культуразының ӱӱніне – этика саринанаң сағыстығ поларға кӱніктіері;
- хакас тілінің художественно-эстетической тадиин сизініп, хакас культуразының произведениелері хоостыра пілістерні алғыдары;
- ӱгрерінің пос ӱзізі, пос тілі алғыпчатханы тӱреміл хығырарға хынарынаң палғалысчатханына кӱннн кӱдіері;
- аймах-пасха тексттерні пос оңарып, оларны паалап полары, чаксы хығырығчы саналчатханына килістіре ӱскіері, чоохтазығда,

талазығларда, үзүріглерде аралазары;

– аймах-пасха көрімніг чоох алғытчатхан ондайларнаң тузаланып, хығырған тексттеңер чоохтап алай пазып, пос сағыстарын читіріп поларына көніктірері.

«Пос(хакас) тілінең литературнай хығырығ» предметке 4-ці класста – 34 ч (неделяда 1 ч).

«ПОС(ХАКАС)ТІЛІНЕҢ ЛИТЕРАТУРНАЙ ХЫҒЫРЫҒНЫҢ» ПРЕДМЕТ ЧИДІГЛЕРІ

Үгренцілернің, **4-ці классты** тоозып, үгреніп алары:

– хоос литератураның паза фольклорның аарлығ сари полған на кізее прай саринаң теелчеткенін онарары, произведениелерде ах сағыстың аарлиин, чуртас аразындағы паза пос чонының культуразын, ағаа хоза Россиядағы паза тилекейдегі аймах чоннарнин табары, үгренген произведениелерде этиканың ах сағыстығ оңағларын оңарары;

– хоос литературазын паза чонның аастағы чайаачызын төреміл хығырар паза тыңнир кирексінізін көзідері: посиніне килістіре хығырығны пүдірері;

– үгредіг пөгіннері хоостыра истілдіре паза пос алынча хығырары, аймах ондайлығ хығырығнаң тузаланары (үгреністіг, таныстырығлығ, тілес таллағлығ, көрглеп таллағлығ);

– букваларны паза слогтарны иртірбин паза алыстыра турғыспин, истілдіре пүкүлее сөстернең хығырары паза үгренчеткеннернің тузына килістіре улуғ нимес прозалығ, кибелістіг произведениелерні минутада 80-ар сөстең төбіннимес чөрімніг хығырары;

– үгренген произведениелернің темалары хоостыра кибелістерні көрбин 5-тең төбін нимес чоохтиры;

– хоос произведениелерін паза таныстырығлығ, искірігліг, наука тексттерін арониры;

– прозанаң алай кибеліснең киптелген чоохты арониры: кибелістернің пасхачыл ондайларын [ритм, ойғалыс (рифма), строфа] адиры, кееркестіг произведениені эпическайнаң (алыптығ нымахтаң) арониры;

тыңнаан алай хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) паза пилдіриин (смысл) онарары: таныстырығлығ, үгредігліг паза хоостексттергесурығларны, ол санда сидіксіністіг (проблемнай) орта турғызары паза оларға нандырары;

– алынча фольклорның сарыхтарын (сананыс, таптырғас, сөспек, үтертіс, кип-чоох, чон сарыны, тахпах, тикпе сөстер, хайхастығ, чуртастанар паза аң-хустарданар ны-махтар, хайхастығ кип-чоох паза иргі кип-чоох) паза хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры, Россиядағы паза тилекейдегі аймах чоннарның фольклорының көзідімнерінең тузаланары;

– хығырған текстті хоос литератураның сарыхтарынаң [литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня, улуғ чоох (повесть), поэма] тиңнестіре адиры, Россияның, пасха хазналарның паза хакас литературазының аймах сарыхтарын көзідімге чоохтап полары;

– текстті тиксі үзүрері паза пос ондайынча чоохтиры (интерпретация): өөн сурығны паза өөн сағысты пос алынча табары, произведение текзінде полған киректернің изерістірезін сайбабин чоохтиры, полған киректернің, тексттегі эпизодтың палғалызын іле сығарары, текстті план

хоостыра хатап чоохтиры;

– матырның хылыгын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры; тексттегі араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, матырның ниме иткені, аның сағызы, пілінгені, піргепалғалысчатханын ілезінесығара-ры, пирілген паалағ [төөйлес (аналогия) алай кизе-тоғыр (контраст)] ондайынча произведение матырларын тиңестірегі, оларның, иткен киректерінеңер постың көрізін чарыдары; тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенін, чир-чайаанның көрімін (пейзаж) пазачуртістінің (интерьер) хоос чоохтарын табары; произведениеде полчатхан киректернің, явлениенің, матырның ниме иткенін істезіг- сылтағлығ палғалыстарча ілезіне сығарары;

– текстке чағын алай, сөстікнең тузаланып, таныс нимес сөстерні чарыдары, текстте ол сөс көні паза ибіркіли хайди киректелгенін паза тілнің хоос ондайларын [тиңестірігі, сөстер хоостазы (эпитет), тіріг чіли көзіткені (олицетворение), метафора, гипербола] табары;

– үгренген оннағларны піліне тузаланары [сөс ээзі, бас- няның моралы, литература матыры, араласчы (персонаж), хылых, өөн сурығ (тема), өөн сағыс (идея), адалғаны, произведениенің өөні, эпизод, пілдіріг чардыхтары (смысловые части), пүдіс (композиция), тиңестірігі, сөстер хоостазы (эпитет), тіріг чіли көзіткені (олицетворение), метафора, гипербола, кееркес (лирика), эпос, хоос ома (образ)];

– тыңнаан алай хығырған произведение үзүриинде араласханы: хакастарның литература тіліне төстеніп, орфоэпия, сөс тузазы, грамматика синнері хоостыра пос алынча чоох (монолог) паза сөс алысханын (диалог) чоохтирын пүдірегі; тыңнаан алай хығырған тексттерче пазып паза паспин олаңай чарыдығларны ит полары, нандырығны тексттегі көзідімнернең чарыдары;

– текстке план пүдірегі [сурығлығ, номинативнай, чоох кизектіг (цитатнай), толдыразынаң (сөснең), таллағлығ, хыза (сжато)], матырның адынаң, чоох ээзінің сырайына лыстырып, үзінчі араласчының орнына турып, хатап чоохтиры;

– орта хығырығның сині хоостыра сырай пастыра хығы- рары, пазымнарны орта турғызары, произведениенің улуғ нимес кизектерін (эпизодтарын) сценада эмоция хоостыра турғызары;

тыңнаан алай хығырған соонда, произведениенің өөні хоостыра өнетін пирілген темача пазып алай паспин дее чоохтанғанын пүдірегі (10 чоохтағдаң төбін нимес), өнетін пирілген темача сочинение пазары, пасчатса, аймах ондай-лығ чоохтарнаң [прай саринаң чарытхан чоох (повествование), хоостичоох (описание), изептесчоох (рассуждение)] тузаланары, пос пасхан текстті орта паза оңарылыстығ па- зылған чоохтар чіли килістіре түзедері;

– хығырған произведение өнетін көрілген изеріс (алго ритм) ондайынча паалағ пирері;

– хығырған соонда төөйлес (аналогия) ондайынча пос сағынып, хоза чоохтиры (сочинять), пірее матырның адынаң произведениенің тоозылғанын пос ондайынча пүдірегі (10 чоохтағдаң төбін нимес);

– үгредіг пөгіннері хоостыра сығарылған изданиенің аппаратадынаң танығлар хоостыра тузаланары [тасты, таптырғазы, аннотациязы, хоозы, сөс алны, хоза пирілгені (приложение), сносказы, хоза сизіндіри (примечание)];

– пос алынча хығырыға книганы чөптіг список хоостыра табары, картотеканаң тузаланары, хығырған киндедеңер чоохтиры паза пос сағыстарынаң үлезері;

– үгредіг пөгіннері хоостыра хоза искіріг аларға справочнай литературанаң паза Интернет ресурстарынаң (чарадылған кіріс полза)

тузаланары.

Пастағлығ школада хакас тілінең апарылчатхан литературнай хығырығ хоостыра ўгренген чидіглеріне (личностные результаты) мындағ кӧнігістер кірчелер:

1) гражданскопатриотическойкибірлігўгредіг:

Ада-чир сууна хынары – иң аарлығ нима. Россия, тӧреен- ӧскен чиріне – Хакасия, хакас паза орыс тіліне, Россия Федерациязының, пос тӧреен-ӧскен чирінің тархынына паза культуразына хыныснаң хайығ салары, прай культуралар халых чон аразында аймах палғалыстығ полғанын паза пол- чатханын оңарары;

– пірге нациялығ піліністі оңарып, хазнаның паза пос тӧреен-ӧскен чирінің пурунғы, полчатхан паза полар тустың оңдайларын сизініп, хакас литературазына паза аймах чон- нарның чайаачызына тӧстеніп, пос чонының паза аймах-пасха чонның кибіріне паза культуразына улуғласнаң хайары;

– кізі халых чонның чардығы полчатхынын сизініп, аның правозын паза нандырығлығ полчатханын, аның улуғлазын паза синін пілінгенін, ах сағыстың (нравственно-этические) синін паза кізілер аразындағы пілізіс оңдайларынаңар пастағы оңнағларны сизінері;

2) сағыскӧгіс алғыдар кибірліг ўгредіг (духовнонравственное воспитание):

– полған на кізінің пос оңдайлығ хылынызын оңниры,аны пос чуртазы алай хығырығчы пілізі хоостыра сизінері;

– кізее хынары, паарсиры, аны улуғлиры, полыс полары, килістіре сӧстерні таап, постың хылынызы хоостыра пасхаларына сизіктіг поларын оңарары;

– полған на кізее хомай ағылчатхан хылынысты чағын албазы (кізі пүдізінеңер, аның істіндегі чозағынаңар, тіл хоостыра чабалланчатханынаңар);

– чазы тиң олғаннарнаң тіл алыс полары, хырыспин, сидіксіністерні тобырары, ол санда хоос произведениелернің кӧзідімнеріне тӧстенері;

3) сілігінаарлиркибірліг ўгредіг:

– хоос культураны оңниры, улуғлиры паза аймах-пасха оңнағлығ искусстваа, кибірлерге, пос чонының паза аймах чоннарның чайаачызын оңарары;

– аймах кӧрімніг чайаачыда постаңар чоохтап кӧзідері (самовыражение), ол санда сӧстің искусствозын оңнирға кӱстенері;

4) физической кибірліг ўгредіг, хазых культуразы улуғ кирексіністе паза туза полчатханын сизіндігері:

– хазых полар правилолар паза хорғыс чох (посха паза пасха кізілерге) чуртас оңдайы ибіре (ол санда искірігіліг) полары;

– физической паза психической хазыхха хайраллап хайары;

5) істеністеңеркибірлігўгредіг:

– чуртаста паза халых чон аразында тоғыстың орнын оңниры, тоғыстың нандырығлығ паза кӧстегліг полчатханын пілері, аймах кӧрімніг тоғысты пос алынча идерін паза аймах профессиялар парын сизінері;

6) экологиядаңаркибірлігўгредіг:

– чир-чайаанны аарлиры, кізі паза аң-хустарның чир-чайаандағы палғалызын хоос произведениелерде сизінері;

– Үрег ағылчатханына тоғырланары;

7) наука саринаң пілісті аарлир Үгредіг:

– ибіркізін наука саринаң чарытчатханын сизінері, сөстің өөнін оңнап, авторның сағызын, пілінізін, өөн сағызын (идея) хоос омалар пастыра сөснең чайаанын оңарары;

– Үгредіг паза чуртас пөгіннерін толдырып, тузалығ хығырығны сизініп алары;

– хығырығчы тоғызын пос оңдайли пүдірері, посты литературача тилідері, піліс аларға хынары, тоғысты пос алынча толдырары, пастағ (инициатива) идері, фольклорда паза хоос литературада писательлернің чайаачызын пілерге хынаачы оңдайға көніктірері.

Хакас тілінең Үгренілчеткен литературнай хығырығның чидіглері **піліс алчаң** (познавательный), **чоох алысчаң** (коммуникативный), **изерістіре итчең** (регулятивный) тиксі Үгредіг идіглері паза **хада-пірге тоғынып ит полчатханы** хоостыра пөгілчелер.

Үгренчідернің піліс алчаң тиксі Үгредіг идіглері мындағ логической төстегнің тоғызы хоостыра өскені полар:

– тема, өөн сағыс (мораль), сарых хоостыра произведениелерні тиңнестірері, авторны тоғызынаң килістірері, чоохтапчатхан кізіден, матырдаң арониры, Үгренген оңнағларнаң килістіре тузаланары;

– сарыххоостырапроизведениелерніпіріктірері;

– пірее өөн танығ хоостыра пөліс (классификация) идері; тема, сарых, көрім хоостыра произведениелерні пөліп полары;

– полтаны (пүдісті) Үзүрчетсе, тоғырлас (противоречие) паза закон хоостыра оңдайларны табары, искірігнің (полтаның) орта пүдізі сайбалғанын таап, хатап пүдірері, произведениенің өөнін хысхаҗахти (аннотация) пүдірері, пирілген алгоритм хоостыра паалағ (отзыв) пирері;

– Үгредіг-практикалығ пөгіннерні пөггерінде читпес иски- ріглерні пирілген алгоритм хоостыра табары;

текстке план пүдірзе, текстті хати чоохтаза, матырларның хылыхтарын чарытчатса, фольклор паза хоос тексттернің полтазында сылтағ-істезігліг палғалыстарны іле сығарары.

Үгренчідернің піліс алчаң тиксі Үгредіг идіглерінің пірсі мындағ істезігліг (исследовательский) идіглер хоостыра өскені полар:

– Үгретчідің сурығлары хоостыра сағам полчатхан кирек- тернің паза полар хынған сағыстарның пасхалалчатханын таныхтиры;

– Үгретчідің полызиинаң көстегні, пөгіннерні, объекттің алысчатхан көрімін пасха оңдайнаң чоохтиры;

– пөгіннерні пөкчең аймах оңдайларнаң тузаланып, тиңнестіріп, килістірезін (пирілген критерийлер хоостыра) таллап полары;

– объекттің оңдайын турғысханын пирілген план хоостыра чуртасха чағын піліске (опыт) төстеніп, сидік нимес істезіг иртіріп, палғалыстарны оңарары (чардых – пүкүл, сылтағ – салтары):

– чарадығ (вывод) алып паза көргенін киречілепчеткен салтарлар хоостыра идері (чуртасха чағын піліс, пөліс, тиңнестіріг, істезіг);

– тиліпчеткен чөрімні (процесс), кирек хабарны (событие), халған салтарны (последствие), оларның ситуацияларының төөйін (сходный) паза төөйлезін (аналогия), азынада піліп (прогнозировать), сизінері.

Ўғрен Ҷілернің піліс ал Ҷаң тиксі Ўғредіг идіглерінің пірсі искіріглернең тоғынарының Өскені полар:

- искіріг ал Ҷаң киректі пос табары;
- Өнетін пирілген искіріг ал Ҷаң киректі пөгілген изеріс (алгоритм) хоостыра табары;
- сын алай тайма искіріглерні посха орта паалиры алай Ўғретчі пирген ондайнаң сыныхтиры;
- Интернетте тілеен искіріглернің чочынызы чох поларына улуғларның [Ўғретчі, іче-паба, закон хоостыра кізі (законный представитель)] чөбінең тузаланары;
- Ўғредіг пөгіннеріне килістіре тексттіг, видео, графикалығ, үннің искіріглерні пүдірері паза ўзўр полары;
- көзідер схемаларны, таблицаларны пос ондайын Ҷа пүдірері.

Ўғрен Ҷілернің чоох алыс Ҷаң тиксі Ўғредіг идіглерінің пірсі аның чоохтас полчатханы полар:

- сағынғанын (суждение) сизініп пүдірері (формулировать полары), таныс орыннарда көстеглер паза ондайлар хоостыра постың эмоциязын көзідері;
- чоох алысчатхан кізіні улуғлиры, сөс алысчатса, тала- зығда пір чөптіг тудынары;
- полған на кізінің пос көрізін улуғлиры;
- пос көрізін ипти, аарлап, нандырығлығ чоохтиры;
- чоохты турғысхан пөгіннерге килістіре пүдірері;
- килістіре чоох ондайын Ҷа, чоохтап алай пазып, тексттерні тимнирі [хоости чоох (описание), изептес чоох (рассуждение), изеп чоох (повествование)];
- парли алай өменең иткен тоғыс түзімін, сыныхтап көргенінің салтарларын, кічіг істезіглерін, проектной тоғыстарын тоозып, улуғ нимес чоохты чон алнында тудары;
- чон алнында тудар чоохха килістіре хоостар (иллюстрация) идері (хоос, сом, видео, плакат).

Ўғрен Ҷілернің изерістіре итчең (регулятивный) тиксі Ўғредіг идіглерінің пірсі аның тудынганын пос синін Ҷе оңдайлиры (самоорганизация) полар:

- Ўғредігліг пөгінні толдырары пүдірген план хоостыра иділзе, салтар полар;
- тузаланчатхан идіглер изерістіре пүдірілерге кирек.

Ўғрен Ҷілернің изерістіре итчең тиксі Ўғредіг идіглерінің пірсі аның посты сыныхтап тудынган (самоконтроль) көнігістері полар:

- Ўғредігнің чидіглерін алай читпес сылтағларын оңарары;
- ал Ҷаастарны итпес ондайларның пірсі Ўғредіг идіглерін түзедері.

Ўғрен Ҷілернің тиксі Ўғредіг идіглерінің пірсі хада-пірге тоғынып ит полчатханы полар:

- хысха алай ыраххы тусха турғызылған пөгіннерні пүдіргені (өме пөгіннерін толдырчатса, пос алын Ҷа аралазары), Ўғретчі пирген план

хоостыра синніг алай олаңай ситуациялар аразындағы пос хаалағларын паза тустарын орта турғызары;

– хада-пірге тоғынчаң көстеглерні алары, оларны толдырар идіглерні өменең пүдірері: рольларны үлестігерге, чоохтазарға, чөрімні паза хада-пірге иткен тоғыстың салтарын үзүрері;

– тоғысха тимдезін көзідері: устирға, чакығларны толдырарға (подчинение), талазығларны пос алынча чарадарға;

– тоғыстың пос чардығын нандырығылығ толдырары;

– тиксі чидіглерде постың салтарын паалиры;

– пирілген көзидіглер хоостыра хада-пірге пүдірілчеткен проект чакығларында аралазары

Пос (хакас) тілінең литературнай хығырығ предметтің темалар хоостыра пүдірілген план (4класс)

№	Теманың содержаниязизі	Частар
7	Сағамғы сөс чайаачыларының олғаннардаңар чоохтары. А.Кидиеков «Көрік» Н.Н.Тиников«Ікі нанчы» чоох. И.П. Топоев. «Сағыс паза көгіс». И.П. Топоев «Аалчыбай Микей» Н.Е.Тиников «Чолда»	5
1	Хакас чонының пазылбин пүткен чайаачызы. Фольклорның кічіг сарыхтары. Хайхастығ кип-чоохтар, чир-чайааннаңар, аң-хустарданаңар паза тағлар-суғлар аттарынаңар кип-чоохтар Ах үүснен Хара үүстенер (кип-чоох) Айран көл (кип-чоох)	2
2	Олған тусха килістіре алыптығ нымахтарның үзіктері. Хакас чонының хайчылары-нымахчылары. М.Е.Кильчичаков.«Пүрічек пазаТузычак»	2
3	Орыс чонының нымахтары. «Хан хызы–паға»(тілбестеенЕ.Н.Угдыжекова). Россиядағы аймах-пасха чоннарының нымахтары. Түрк чонның нымағы«Син пайзың»(тілбестеен А.Ф. Алахтаева)	4
4	Хакас литературазының төстегчілері. ХакасавторларыныңпроизведениелерүзіктеріВ.А.Кобяков.«Айдоның көргені»(«Айдо»улуғ чоохтаң үзік). К.Кильчичаков «Чой паза Пай»	2
5	Илбек Адачаа көрімі хакас литературазында. Н.Е.Тиников.«Кавристің көглері»(үзік).	4

	А.А. Халларов. «Ырлас» (Акай) (Үзік)	
6	Кізі паза чир-чайаан хакас писательлернің чайаачызында. И.М.Костяков.«Махачы Маңоң» чоох Г.Казачинова «Кинеткен ағастар» Л.Чебодаева «Таңнастығ сундухтар»	4
8	Хакас кибелісчилернің кибелістері. Н.Доможаков «Школам» В.Г.Майнашев «Ирбен ызы» А.В.Тюкпеев.«Часхы тан» Г.В.Кичеев.«Хысхацах кибелістер»,«Төртліктер», «Тахпах кибелістер»	4
9	Хакас чонның тархынынаң алынған чоохтар. «Маңан ат» хайхастығ кип-чоох. Я.И.Сунчугашев.«Алыптығнымахта—чонның тархыны паза культуразы» «Тарчы суғ» кип-чоох	3
10	Россиядағы орыс паза аймах-пасха чоннарның пасха хазнаның авторларының литературазында олғаннардаңар произведениелер Д.Мамин-Сибиряк.«Пора мойынах»(тілбестеен М.Н. Чебодаев) Ю.Тувим.«Кинек сөзічектер»(тілбестеенВ.В.Угдыжеков). И.Крылов «Кӧӧк паза Петух»	3
11	Олғаннарға тимнелген периодика. («Ноға-ноғачахтар»,«Хола пырғычах»,«Хакас чирі». Литературно-художественнай тергілер«Күнічек», «Тигір хуры»)	1
Прай		34ч

Пос (хакас) тілінең литературнай хыгырыг предметтің календарно-тематическай планированиезі (4 класс)

И/с	Тематическай пөліктер паза темалар	Нинче час		Теманың содержаниезі	Ўгренчiнiң уроктағы тоғызын көзiткенi	Дата
		Прай	Сыныхт			
Сағамғы сөс чайаачыларының олғаннардаңар чоохтары (5ч)						
1	А.Кидиеков «Көрік»	1		Чоох	Ўгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнiн (содержание) оңарары: сурығларға нандырары; Өменең тоғынары:матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, тексттегі араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, матырның ниме иткені, аның сағызы, ілезіне сығарары Чайаачы тоғыс: «Сын нанчы» хайдағ оңдайлығ поларға кирек улуғ нимес чоохтағ пас саларға	01.09
2	Н.Н.Тиников«Ікі нанчы»	1		Чоох	Ўгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнiн (содержание) оңарары: сурығларға нандырары; Ікілердең тоғынары:букваларны паза слогтарны иртірбин паза алыстыра турғыспин, истілдіре пүкүлее сөстернең хығырары Прай класнаң тоғынары: чоохтағы араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, ілезіне сығарары, пирілген паалағ кизе-тоғыр (контраст)] оңдайынча произведение матырларын тиңнестірері, оларның, иткен киректеріненер постың көрізін чарыдары; Өменең тоғынары:текстке план пүдірері [чоох кизектіг (цитатнай)]көңніңе килісчөткенін чарыда чоохтиры	08.09
3	И.П. Топоев. «Сағыс паза көгіс»	1		Чоох	Көріп, истіп сизінері: тыңнаан, произведениенің сарығын, өөнiн (содержание) оңарары:	15.09

					<p>Ўгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) онаарары: сурығларға нандыраары; Прай класснаң тоғынары: чоохтағы араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, ілезіне сығарары, пірілген паалағ кизе-тоғыр (контраст)] ондайынча произведение матырларын тиңнестірегі, оларның, иткен киректерінеңер постың кӨрізін чарыдары; Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сӨстернің тузазын сӨстікте табары Ікілердең тоғынары:чон аразында иптіг поларға ўгретчеткен сӨспектерні сағысха кирегі</p>	
4	И.П. Топоев «Аалчыбай Микей»	1		Чоох	<p>- прозанаң алай кибеліснең киптелген чоохты арониры: кибелістернің пасхаçыл ондайларын [ритм, ойғалыс (рифма), строфа] адиры, - матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры; тексттегі араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, матырның нима иткені, аның сағызы, пілінгені пірге палғалысчатханын ілезіне сығарары - хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры,</p>	22.09
5	Н.Е.Тиников «Чолда» Пірер таптырғас, сиспек паза сӨспек тимнеп килерге	1		Чоох	<p>Ўгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) онаарары: сурығларға нандыраары; Ікілердең тоғынары: хоос текстке сурығлар турғызары паза оларға нандыраары Прай класснаң тоғынары: матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, матырның нима иткені, аның сағызы, ілезіне сығарары Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сӨстернің тузазын сӨстікте табары</p>	29.09
Хакас чоңының пазылбин пўткен чайаачызы (2ч)						

6	Сөспектер, сиспектер, табырах чоохтаныстар	1		Фольклорның кічіг сарыхтары.	Өменең тоғынары: фольклорның сарыхтарын (сананыс, таптырғас, сөспек, кип-чоох, чон сарыны, тахпах, тикпе сөстер, аң-хустардаңар ныхахта адиры паза тиңнестірегі	06.10
7	Ах үүснең Хара үүстенер (кип-чоох) Айран көл (кип-чоох)	1		Хайхастыг кип-чоохтар, чир-чайааннаңар, аң-хустардаңар паза тағлар-суғлар аттарынаңар кип-чоохтар	Үгредіг диалогында аралазаны: тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыраы; Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің туазын сөстікте табары Ікілердең тоғынары: букваларны паза слогтарны иртірбин паза алыстыра турғыспин, истілдіре пүкүлее сөстернең хығыраы Чайаачы тоғыс: пасха көлдерденер чоох тимнирі	13.10
Олған тусха килістіре алыптыг ныхахтарның үзіктері (2ч)						
8	М.Е.Кильчичаков.«Пүріце кнең Тузыцах»	1		Хакас чонының хайчылары-ныхахчылары	Үгредіг диалогында аралазаны: тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыраы; Прай класснаң тоғынары тексттең матырларның чайаан сомнарын, аның пілінгенін, чир-чайаанның көрімін (пейзаж) табары; - хоос литератураның сарыхтарын (литературнай ныхах, чоох, кибеліс, басня) адиры;	20.10
9	М.Е.Кильчичаков.«Пүріце к паза Тузыцах»	1		Хакас чонының хайчылары-ныхахчылары	Прай класснаң тоғынары: матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, матырның ниме иткені, аның сағызы, ілезіне сығарары Чайаачы тоғыс: произведениенің улуг нимес кизектерін хатап хығыраы Ікілердең тоғынары: букваларны паза слогтарны иртірбин паза алыстыра турғыспин, истілдіре пүкүлее сөстернең хығыраы Өменең тоғынары: матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, Дифференцированной тоғыс:	27.10

					таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары	
Орыс чонының нымахтары(2ч)						
10	«Хан хызы–паға» (тілбестеен Е.Н.Угдыжекова)	1		Нымах	<p>Ұғредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) онарары: сурығларға нандырары;</p> <p>Прай класснаң тоғынары: матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры; тексттегі араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, матырның ниме иткені, аның сағызы, пілінгені пірге палғалысчатханын ілезіне сығарары - хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры,</p>	10.11
11	«Хан хызы–паға»(тілбестеен Е.Н.Угдыжекова).	1		Нымах	<p>Прай класснаң тоғынары: матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, матырның ниме иткені, аның сағызы, ілезіне сығарары</p> <p>Чайаачы тоғыс: произведениенің улуғ нимес кизектерін хатап хығырары</p> <p>Таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары</p> <p>Чайаачы тоғыс: «Хан хызы–пағанаң» тоғазығ</p>	17.11
Россиядағы аймах-пасхачоннарның нымахтары (2ч)						
12	Түрк чонның нымағы «Син пайзың» (тілбестеен А.Ф. Алахтаева)	1		Нымах	<p>Ұғредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) онарары: сурығларға нандырары;</p> <p>Ікілерден тоғынары: орта хығырығның сині хоостыра сырай пастыра хығырары, пазымнарны орта турғызары</p>	24.11
13	Алтай чонының нымағы«Махтанчых тұлғу»(тілбестеен А.В. Астанаева).	1		Нымах	<p>Ұғредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) онарары: сурығларға нандырары;</p> <p>Ұғредіг диалогында аралазары:- хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры,</p> <p>Прай класснаң тоғынары: матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, матырның ниме</p>	01.12

					иткені, аның сағызы, ілезіне сығарары Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің туазын сөстікте табары Ікілердең тоғынары: орта хығырығның сині хоостыра сырай пастыра хығырары, пазымнарны орта турғызары	
Хакас литературазының төстегілері (2ч)						
14	В.А.Кобяков «Айдоның көргені» («Айдо» улуғ чоохтаң үзік).	1		Хакас авторларының произведениелер үзіктері	Ўгредіг диалогында аралазары: тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) онарары: сурығларға нандырары; Прай класснаң тоғынары: матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры; Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің туазын сөстікте табары Прай класснаң тоғынары: истілдіре паза пос алынча хығырары, аймах оңдайлығ хығырығнаң тузаланары (тілес таллағлығ, көрглеп таллағлығ)	08.12
15	К.Кильчичаков «Чой паза Пай»	1		Басня	Ўгредіг диалогында аралазары: тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) онарары: сурығларға нандырары; - Прай класснаң тоғынары: хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры, матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры; Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің туазын сөстікте табары	15.12
Илбек Ада чаа көрімі хакас литературазында (4ч)						
16	Н.Е.Тиников. «Кавристің көглері» (үзік). Үзікті читіре хығыр саларға	1		Хакас авторларының произведениелер үзіктері	Ўгредіг диалогында аралазары: тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) онарары: сурығларға нандырары; Прай класснаң тоғынары: тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенін, чир-чайаанның көрімін	22.12

					(пейзаж) паза чурт істінің (интерьер) хоос чоохтарын табары;	
17	Н.Е.Тиников.«Кавристің көглері»(үзік). Матырның омазын хоости чоохтирға тимнен саларға	1		Хакас авторларының произведениелер үзіктері	Үгредіг диалогында аралазары матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры; тексттегі араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, матырның ниме иткені, аның сағызы, пілінгені пірге палғалысчатханын ілезіне сығарары Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің туазын сөстікте табары	29.12
18	А.А. Халларов. «Ырлас» (Акай) (үзік)	1		Хакас авторларының произведениелер үзіктері	Үгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) оңарары: сурьғларға нандыраы; Прай класснаң тоғынары: хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры, матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің туазын сөстікте табары	12.01
19	А.А. Халларов. «Ырлас» (Акай) (үзік)	1		Хакас авторларының произведениелер үзіктері	Прай класснаң тоғынары: хығырған произведениее өнетін көрілген изеріс (алгоритм) оңдайынча паалағ пирері; тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенін, чир-чайаанның көрімін (пейзаж) паза чурт істінің (интерьер) хоос чоохтарын табары; Ікілердең тоғынары: орта хығырығның сині хоостыра сырай пастыра хығыраы, пазымнарны орта турғызары, произведениенің улуғ нимес кизектерін (эпизодтарын) сценада эмоция хоостыра турғызары; матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры; тексттегі араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, матырның ниме иткені, аның сағызы, пілінгені пірге палғалысчатханын ілезіне сығарары	19.01
Кізі паза чир-чайаан хакас писательлернің чайаачызында(4ч)						
20	И.М.Костяков.«Махачы	1		Чоох	Үгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған	26.01

	Маңаң»				произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыраы; Прай класснаң тоғынары: матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, Ікілердең тоғынары: тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенін, чир-чайаанның көрімін (пейзаж) хоос чоохтарын табары;	
21	Г.Казачинова «Кинеткен ағастар»	1		Чоох	Ўғредіг диалогында аралазаны:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыраы; Прай класснаң тоғынары: хығырған тексттең чир-чайаанның көрімін (пейзаж) табары; Прай класснаң тоғынары: хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры, матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның сомын хоости чоохтиры Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары	02.02
22	Г.Казачинова «Кинеткен ағастар»	1		Чоох	- Ўғредіг диалогында аралазаны: ўғредіг пөгіннері хоостыра истілдіре паза пос алынча хығыраы, аймах ондайлығ хығырығнаң тузаланары (таныстырығлығ, тілес таллағлығ, көрглеп таллағлығ) Чайаачы тоғыс: хығырған соонда төөйлес (аналогия) ондайынча пос сағынып, хоза чоохтиры (сочинять), пірее матырның адынаң произведениенің тоозылғанын пос ондайынча пүдірері (10 чоохтағдаң төбін нимес); Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары	09.02
23	Л.Чебодаева «Таңнастығ сундухтар»	1		Чоох	Ўғредіг диалогында аралазаны:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыраы; хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры,	16.02

					Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары	
Хакас кибелісшілернің кибелістері (4ч)						
24	Н.Доможаков «Школам» Кибелісті көрбин чоохтирға үгрэн саларға	1		Кибеліс-сарын	<p>Үгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыары;</p> <p>- Прай класснаң тоғынары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) паза пілдіриин (смысл) оңарары;</p> <p>Ікілердең тоғынары: хығырған произведениее Өнетін көрілген изеріс (алгоритм) оңдайынча паалағ пирері; кибелістернің пасхаЧыл оңдайларын [ритм, ойғалыс (рифма), строфа] адиры. Прай класснаң тоғынары:хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры</p>	24.02
25	В.Г.Майнашев «Ирбен ызы» Сіліг хығырарға тимнен саларға. Ирбен оттың тузазын піліп аларға	1		Кибеліс	<p>Үгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыары;</p> <p>- Прай класснаң тоғынары: тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) паза пілдіриин (смысл) оңарары;</p> <p>Ікілердең тоғынары: кибелістернің пасхаЧыл оңдайларын [ритм, ойғалыс (рифма), строфа] адиры</p> <p>–үгредіг пөгіннері хоостыра истілдіре паза пос алынча хығырары, аймах оңдайлығ хығырығнаң тузаланары (тілес таллағлығ, көрглеп таллағлығ);</p> <p>Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары</p>	02.03
26	А.В.Тюкпеев.«Часхы тан» Часхының сіліин Өңнең, сөснең читір пирерге	1		Кибеліс - сарын	<p>Үгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыары;</p> <p>Прай класснаң тоғынары: тыңнаан, хығырған</p>	16.03

					<p>произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) паза пілдіриин (смысл) оңарары;</p> <p>Ікілердең тоғынары: кибелістернің пасхаҗыл оңдайларын [ритм, ойғалыс (рифма), строфа] адиры</p> <p>Ўгредіг пөгіннері хоостыра истілдіре паза пос алынҗа хығырары, аймах оңдайлығ хығырығнаң тузаланары (тілес таллағлығ, көрглеп таллағлығ);</p> <p>Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары</p>	
27	Г.В.Кичеев.«Хысхаҗах кибелістер»,«Төртліктер», «Тахпах кибелістер» Кибелісті көрбин чоохтирға ўгрен саларға	1		«Тахпах кибелістер»	<p>Ўгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандырары;</p> <p>- Прай класснаң тоғынары:</p> <p>тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, Өөнін (содержание) паза пілдіриин (смысл) оңарары;</p> <p>Ікілердең тоғынары: кибелістернің пасхаҗыл оңдайларын [ритм, ойғалыс (рифма), строфа] адиры</p> <p>– ўгредіг пөгіннері хоостыра истілдіре паза пос алынҗа хығырары, аймах оңдайлығ хығырығнаң тузаланары (тілес таллағлығ, көрглеп таллағлығ);</p> <p>Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары</p>	06.04
Хакас чонның тархынынаң алылған чоохтар(3ч)						
28	«Маңан ат» хайхастығ кип-чоох.	1		Кип-чоох	<p>Прай класснаң тоғынары: хығырған произведениее Өнетін көрілген изеріс (алгоритм) оңдайынҗа паалағ пирері;</p> <p>тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенін, чир-чайаанның көрімін (пейзаж) паза чурт істінің (интерьер) хоос чоохтарын табары;</p> <p>Ікілердең тоғынары: орта хығырығның сині хоостыра сырай пастыра хығырары, пазымнарны орта турғызары, произведениенің улуғ нимес кизектерін (эпизодтарын) сценада эмоция хоостыра турғызары;</p> <p>матырның хылығын чарыдары, тудынғанын паалиры, аның</p>	13.04

					сомын хоости чоохтиры; тексттегі араласчыларның (персонажи) хылыхтарын, матырның ниме иткені, аның сағызы, пілінгені пірге палғалысчатханын ілезіне сығарары Прай класснаң тоғынары:хоос литератураның сарыхтарын (литературнай нымах, чоох, кибеліс, басня) адиры,	
29	Я.И.Сунчугашев.«Алыпты ғ нымахта–чонның тархыны паза культуразы»	1		Чоох	Ўғредіг диалогында аралазаны:тыңнаан, өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыраы; Ікілердең тоғынары:букваларны паза слогтарны иртірбин паза алыстыра турғыспин, истілдіре пүкүлее сөстернең хығыраы Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары	20.04
30	Сыныхтағлығ тоғыс	1	1		Пос алынча тоғынары: хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыраы; хоос литератураның сарыхтарын көзідері; тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенін табары;	27.04
Россиядағы орыс паза аймах-пасха чоннарның пасха хазнаның авторларының литературазында олғаннардаңар произведениелер (3ч)						
31	Промежуточная аттестация Д.Мамин-Сибиряк.«Пора мойынах»(тілбестеен М.Н. Чебодаев)	1		Нымах	Ўғредіг диалогында аралазаны:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) оңарары: сурығларға нандыраы; Өменең тоғынары: орта хығырығның сині хоостыра сырай пастыра хығыраы, пазымнарны орта турғызары,произведениенің улуғ нимес кизектерін (эпизодтарын) сценада эмоция хоостыра турғызары; Ікілердең тоғынары: тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенін, чир-чайаанның көрімін (пейзаж) паза чурт істінің (интерьер) хоос чоохтарын табары; Прай класснаң тоғынары: хығырған произведение өнетін көрілген изеріс (алгоритм) оңдайынча паалағ пирері; тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенін, чир-чайаанның көрімін (пейзаж) табары;	04.05
32	Ю.Тувим.«Кинек сөзічектер» (тілбестеен	1		Чоох	Ўғредіг диалогында аралазаны:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) оңарары:	18.05

	В.В.Угдыжеков).				сурыҕларға нандылары; Прай класснаң тоғынары: тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) паза пілдіриин (смысл) оңарары; Ікілердең тоғынары: кибелістернің пасхаҗыл оңдайларын [ритм, ойғалыс (рифма), строфа] адиры ўгредіг пөгіннері хоостыра истілдіре паза пос алынҗа хығырары, аймах оңдайлығ хығырығнаң тузаланары (тілес таллағлығ, көрглеп таллағлығ); Дифференцированной тоғыс: таныс нимес сөстернің тузазын сөстікте табары	
33	И.Крылов «Көөк паза Петух»	1		Басня	Ўгредіг диалогында аралазары:тыңнаан, хығырған произведениенің сарығын, өөнін (содержание) оңарары: сурыҕларға нандылары; Дифференцированной тоғыс: пос алынҗа хығырыға книганы чөптіг список хоостыра табары, картотеканаң тузаланары, хығырған киндеденер чоохтиры паза пос сағыстарынаң ўлезері; Чайаачы тоғыс: орта хығырығның сині хоостыра сырай пастыра хығырары, пазымнарны орта турғызары; Ікілердең тоғынары: тексттең матырның чайаан сомын, аның пілінгенінтабары; Прай класснаң тоғынары: хоос литератураның сарыхтарын (литературнай ныхах, чоох, кибеліс, басня) адиры	25.05
Олғаннарға тимнелген периодика (1ч)						
34	Олғаннарға тимнелген периодика («Ноға ноғаҗахтар», «Хола пырғыҗах»,«Хакас чирі». Литературно-художественнай тергілер«Кўніҗек», «Тигір хуры») д/з Олғаннарға тимнелген газетазар чоох алай хоос тимнеп ызарға	1		Газеталар, журналлар	сығарылған изданиенің аппаратадынаң танығлар хоостыра тузаланары [тасты, таптырғазы, аннотациязы, хоозы, сөс алны, хоа пирилгені (приложение), сносказы, хоа сизіндірии (примечание)];	26.05

Прай	34	1			
------	----	---	--	--	--

**ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ**

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат 143507986500560089701835989304833372774460075092

Владелец Кузьмичева Наталья Александровна

Действителен с 03.04.2025 по 03.04.2026